

Tudományos ülés az első selmeci professzorokról

Ritka lehetőség, hogy több mint kétszáz éves tanúk előtt 2002. december 17-én a Miskolci Egyetemen (ME) megemlékezést és tudományos ülésszakot tarthattak *N. J. Jacquin* (1727–1817) és *J. T. A. Peithner* (1727–1792) selmeci akadémiai professzorok 275 éves születési évfordulója alkalmából. A rendezők között az egyetem Műszaki Földtudományi Kara (MFK), a

Könyvtár, Levéltár, Múzeum, (KöLM) valamint a Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága bányászati történeti munkabizottsága szerepelt. Az anyagi támogatók a rendezőkön kívül a Nemzeti Kulturális Alap-program és a ruda-

bányai Érc- és Ásványbányászati Múzeum voltak. A rendezvény helye a ME Selmeci Műemlékkönyvtárának díszterme volt. A tanúk természetesen azok a könyvek voltak, melyeket 1774–76-ban a kincstár vásárolt meg a selmeci akadémia részére, Peithner professzor értékes, bányászati-kohászati és természettudományos műveket tartalmazó, 1392 kötetből álló könygyűjteményét. A Peithner-könyvtár vetette meg a ME világhírűvé vált Selmeci Műemlékkönyvtárának alapját.

Nikolaus Josef Jacquin 1727. febr. 16-án született Leydenben és 1817. okt. 26-án Bécsben hunyt el. Tanulmányait (bölcseleti, orvosi és természettudományi) Leuvenben, Leydenben, Párizsban és Bécsben folytatta. 1763–69-ben a selmeci akadémia első, újonnan szervezett kohászat-kémia-ásványtan tanszékének tanára. 1769–97 között a bécsi egyetem növényteni és kémiai tanszékének tanára, több éven át az egyetem rektora. Botanikai munkásságával nemzetközi hírnevet szerzett. Jacquin 1764. szept. 1-én kezdte meg előadásait és az akadémia világhírűvét megteremtő kohászati-kémiai laboratóriumi gyakorlatait. Selmecen az ő laboratóriumi oktatási irányát továbbvivő *G. Scopoli* és *Rupprecht Antal* módszereit vették át a világ első műszaki egyetemének, a párizsi École Poly-

techniquenek megszervezésekor (1794).

Johann Thaddeus Peithner a csehországi Gottesgabbán született 1727. ápr. 8-án és 1792. június 22-én hunyt el. A prágai egyetemen tanult bölcsezetet, szerzett doktorátust. A csehországi legfelső bányászati és pénzügyi hivatalnál lépett kincstári szolgálatba, ahol a hivatal több évszázados iratanyagának rende-

zésével bízták meg. 1763–72 között pedig a prágai egyetemen létesített bányászati-bányajogi tanszék, 1772–77 között a selmeci akadémia bányászati tanszékének tanára. 1777–91-ben a bécsi bányászati és pénzügyi udvari kamaránál udvari tanácsos, 1791-től a birodalom bányászatának-kohászatának főfelügyelője. Peithner 1761-ben készített javaslata indítja el a felsőfokú bányászati-kohászati képzés megszervezését, melynek eredményeként 1763-ban Selmecen megalapítják az akadémia első tanszékét.

A megemlékezés a KöLM-ban rendezett emlékkiállítás megnyitásával kezdődött déli 12 órakor *dr. Zsámboki László* ME KöLM főigazgató megnyitó szavaival. Ezután kezdődött el a konferencia *dr. Böhm*

József ME MFK dékán elnökletével. Elsőként *Dr. h. c. dr. Berecz Endre* prof. emeritus méltatta Jaquin professzor munkásságát, úgyszintén mint Jaquin késői tanszékvezetői utóda. Peithner professzorról *dr. Zsámboki László* KöLM főigazgató tartott előadást, aki a selmeci oktatók és a selmeci akadémia történetének legismertebb hazai kutatója.

A tudományos tanácskozás színvonalát jelzi a további előadók sora, hiszen nemcsak a hazai, de a külföldi kutatók is megemlékeztek a két professzorról és a hozzájuk kapcsolódó tudományterületekről. Így *Elena Kašiarová* Peithner professzorról, *Jakab Zoltán* az akadémiai ásványgyűjteményekről, mindketten a selmeci bányai Szlovák Központi Bányászati Levéltár kutatói. *Prof. Ing. Dr. Pavol Rybar* a Kassai Műszaki Egyetem Bányamérnöki Karának dékánja a bányászati oktatás gyökereiről és jövőjéről tartott átfogó jellegű előadást.

Természetesen a hazai kutatók is értékes előadásokkal gazdagították a tiszteletadás e fórumát. Elsőként *Mastalirné Dr. Zádor Márta* a Nyugat-Magyarországi Egyetem könyvtári főigazgatója előadását kell kiemelni, aki a két professzornak az erdészeti oktatásra is kiható munkásságát ismertette. *Dr. Izsó István* miskolci bányakapitány a peithneri életműhöz is kapcsolható bányajogi szabályozás 18. századi jellemző tendenciáiról tartott, adatokban is bővelkedő előadást. Mindkét professzor munkásságának részét képező ásványtani kutatások tudományos értékét ismertették *Dr. Szakáll Sándor* és *Dr. Márai Ferenc* a Miskolci Egyetem ásványtani tanszékének docensei. *Szendi Attila* ME levéltárvezető Peithner prof. jogászai munkásságáról tartott előadást kiemelve szerepét a bányajogi oktatás megteremtésében.

Az előadások után az előadók és meghívott vendégek a napot baráti összejövetellel zárták. **Szendi Attila**